

Nr 15.

Ankom till riksdagens kansli den 3 mars 1925 kl. 1 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner om vissa ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över två till utskottet hänvisade motioner om beredande av ersättningar i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

1:o.

I en inom andra kammaren av herr *Carlsson* i Stockholm väckt motion nr 16 har hemställts, »att riksdagen måtte besluta om ersättning, jämlikt kungl. förordningen av den 18 juni 1909, till f. d. 1:sta klass sjömannen vpl 2750 45/1911 *Carl Eleon Johansson* för sjukdom ådragen under militärtjänstgöring, oberoende av den omständigheten, att framställning om sådan ersättning icke blivit gjord inom den tid som förordningen föreskriver».

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Av tillgängliga handlingar i ärendet inhämtas, bland annat, att *Johansson*, som är född den 18 februari 1887 och varit fast anställd vid flottan under tiden 30 november 1905—9 december 1911, den 8 mars 1915 inkallats till krigstjänstgöring och vid då företagen läkarundersökning förklarats frisk. Vid sjukmönstring för sjökommendering ombord å kanonbåten *Disa* den 15 april 1915 befanns han likaledes frisk. Under nämnda kommendering ådrog sig *Johansson* enligt egen uppgift på grund av ogynnsam väderlek m. m. en förkylning, som efter en månads tid övergick i blodhosta. Efter sjukmönstring avpollletterades *Johansson* till garnisons-sjukhuset, där han drabbades av lungblödning. *Johansson*, som den 18 oktober 1915 utskrevs från sjukhuset, blev därefter frikallad från vidare krigstjänst på grund av lungtuberkulos, varav han sedermera lidit.

I skrivelse, som den 16 oktober 1919 inkom till stationsbefälhavaren vid flottans station i Stockholm, anhöll *Johansson* att från riksförsäkringsanstalten komma i åtnjutande av understöd med anledning av sjukdomen. Efter verkställd utredning fann riksförsäkringsanstalten enligt beslut den

*Ang.
ersättning åt
förra 1:sta
klass sjöman-
nen C. E.
Johansson för
sjukdom,
ådragen un-
der militär-
tjänstgöring.*

Utskottet.

3 december 1919 — under erinran att jämlikt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, rätten till sådan ersättning förverkats, därest framställning om ersättning icke gjorts inom två år efter det skadan yppats — med stöd av bestämmelserna i nämnda förordning någon ersättning icke kunna tillerkännas Johansson för ifrågavarande sjukdom.

Sèdermera gjorde Johansson år 1923 hos Kungl. Maj:t framställning om tillerkännande av ersättning för den ådragna sjukdomen. Med anledning av denna framställning, varöver riks försäkringsanstaltens utlåtande infördrades, verkställde anstalten utredning bland annat för utrönande av sambandet mellan sökandens militärtjänstgöring och sjukdomen. I sådant avseende anförde förste läkaren vid flottans station i Stockholm i avgivet yttrande, att man ej kunde utesluta möjligheten, att Johanssons militärtjänstgöring med därav föranlett ökat utsättande för förkylning och katarer kunde hava, om ej orsakat sjukdomens uppkomst, dock bidragit till dess utveckling. För egen del förklarade riks försäkringsanstalten uti sitt den 2 februari 1924 avgivna utlåtande sig med stöd av införskaffade upplysningar hålla före, att det icke kunde anses uteslutet, att militärtjänstgöringen bidragit till ifrågavarande sjukdoms utveckling och att sökanden sålunda skulle varit berättigad till ersättning enligt förenämnda förordning den 18 juni 1909, därest preskription ej förelegat.

Vidare anförde riks försäkringsanstalten i nämnda utlåtande bland annat följande:

»Enligt 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, skall, därest framställning om ersättning i anledning av skada ej göres inom två år efter det skadan yppats, rätten till ersättning vara förverkad.

Genom förordningen den 4 juni 1920 angående ändrad lydelse av, bland annat, 12 § i ovannämnda förordning, har emellertid stadgats, att rätten till ersättning är förverkad, därest ej framställning om ersättning i anledning av skada göres inom tre år, från det för värnpliktig tjänstgöringen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades.

Riks försäkringsanstalten har tidigare beträffande framställning om ersättning i sådana fall, då anspråk på ersättning i anledning av kroppsskada eller sjukdom, som yppats före ingången av år 1919, gjorts först efter två år men inom tre år från det skadan eller sjukdomen yppades, hemställt, att den omständigheten, att framställningen icke ingivits inom föreskriven tid, icke måtte utgöra hinder för ersättnings tillerkännande.

I nu förevarande fall har emellertid framställning om ersättning gjorts först omkring fyra år efter det att, så vitt av handlingarna framgår, sökandens ifrågavarande sjukdom, lungtuberkulos, konstaterats. På grund härav anser sig riks försäkringsanstalten icke kunna tillstyrka, att ett undantag i förevarande fall medges från gällande preskriptionsbestämmelser.»

Enligt beslut den 28 mars 1924 fann Kungl. Maj:t den av Johansson gjorda framställningen icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Av det anförda framgår, att Johansson ej är berättigad till ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, enär framställning om sådan ersättning ej blivit gjord inom föreskriven tid. Utskottet vill emellertid erinra, att riksdagen tidigare i vissa fall, där anledning funnits att antaga, att militärtjänstgöringen bidragit till sjukdomens uppkomst eller utveckling, samt ömmande omständigheter i övrigt förelegat, medgivit utbetalande av ersättning i enlighet med förordningens föreskrifter utan hinder av däri stadgade preskriptionsbestämmelser. Enligt vad utredningen i förevarande ärende givit vid handen har, det ansetts icke uteslutet, att Johanssons militärtjänstgöring bidragit till sjukdomens utveckling och att han på grund härav skulle varit berättigad till ersättning, därest preskription ej förelegat. Utskottet, som funnit starka billighetsskäl tala för bifall till motionen, har vid sådant förhållande ansett sig böra förorda, att Johansson må, utan hinder av att framställning om ersättning ej blivit gjord inom föreskriven tid, komma i åtnjutande av den ersättning, vartill han enligt grunderna för 1909 års förordning kan finnas berättigad.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion II:16, må medgiva, att till förre första klass sjömannen Carl Eleon Johansson må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

2:o.

I en inom andra kammaren av herr *Henrikson* väckt motion nr 52 har hemställts, »att riksdagen måtte medgiva, att till förre värnpliktigen nr 135 9/1918 *Ernst Birger Eriksson* må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av skada, ådragen under militärtjänstgöring — från bevaringsmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.»

Angående ersättning åt förre värnpliktigen *E. B. Eriksson* för skada, ådragen under militärtjänstgöring.

Med avseende å den till stöd för detta förslag anförda motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet.

Av tillgängliga handlingar i ärendet framgår, bland annat, att Eriksson, som är född den 23 september 1898, inryckt till militärtjänstgöring den 15 januari 1919 vid skånska husarregementet. Eriksson, som under tjänstgöringen ådragit sig sår å händerna, insjuknade i mars 1919 i benröta, för vilken sjukdom han åtnjöt vård under tiden 17 mars—4 september 1919 å sjukhus dels i Hälsingborg, dels ock i Falkenberg. Här-efter vårdades han vid regementet till utryckningsdagen den 8 september 1919.

Angående sjukdomens uppkomst har överläkaren å lasarettet i Hälsingborg i avgivet utlåtande meddelat, bland annat, att Eriksson vid intagning å lasarettet den 17 mars 1919, 3 dagar efter insjuknandet vid regementet, haft ett flertal infekterade sår å fingrarna, samt att det syntes sannolikt, att Eriksson i militärtjänsten ådragit sig dessa sår och därifrån erhållit en allmän infektion.

Vid inställelse till repetitionsövning under hösten 1920 blev Eriksson ånyo intagen å sjukhus och opererades för benröta, varefter han hemförlovades såsom oduglig till vidare krigstjänst.

Sedan chefen för skånska husarregementet med skrivelse den 16 juni 1923 till riksförsäkringsanstalten överlämnat en från Eriksson till regementet den 7 maj samma år inkommen ansökan om ersättning för ifrågasvarande sjukdom, meddelade riksförsäkringsanstalten i skrivelse den 20 december 1923 att, då framställning om ersättning ej blivit gjord inom föreskriven tid, anstalten funnit Eriksson ej berättigad till ersättning enligt 1909 års förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Eriksson ingav därefter en framställning i ärendet till riksdagens militieombudsman. Sedan riksförsäkringsanstalten, som anmodats yttra sig i ärendet, för dess förnyade prövning införskaffat ytterligare utredning genom vederbörande landsfiskal ävensom inhämtat yttranden från sin överläkare, professorn J. Åkerman, och biträdande läkare, docenten A. Troell, meddelade anstalten i skrivelse till militieombudsmannen den 13 mars 1924, att anstalten vid ersättningsfrågans förnyade prövning icke funnit skäl till ändring av sitt ovanberörda den 20 december 1923 meddelade beslut. Samtidigt framhöll emellertid anstalten, att Erikssons arbetsförmåga alltsedan insjuknandet år 1919 måste anses hava varit nedsatt med minst 10 procent samt att den sjukdom, varav han sedan år 1919 lidit, måste betraktas såsom en långvarig, tidvis försämrad åkomma av kronisk natur.

Genom beslut den 22 mars 1924 förklarade sig militieombudsmannen därefter icke kunna i saken vidtaga ytterligare åtgärd.

Enligt vad i motionen uppgivits, hava vederbörande kommunalnämndsordförande, landsfiskal och kyrkoherde i skriftligt intyg vitsordat, att Eriksson numera är helt oförmögen till arbete.

Enligt vad utredningen i ärendet synes giva vid handen, torde Erikssons militärtjänstgöring få anses hava på sådant sätt bidragit till uppkomsten av hans sjukdom, att ersättning enligt 1909 års förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, på grund av sjukdomen skulle kunnat tillerkännas Eriksson, därest ej ersättningsanspråket varit preskriberat. Under sådana förhållanden har utskottet ansett billighets-skäl tala för att Eriksson må, utan hinder av att framställning om ersättning ej gjorts inom föreskriven tid, tilldelas den ersättning, vartill han enligt grunderna för 1909 års förenämnda förordning må finnas berättigad.

*Utskottets yt-
rande.*

Med åberopande av det anförda och under hänvisning jämväl till vad i punkt 1:o här ovan yttrats får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till förevarande motion II: 52, må medgiva, att till förre värnpliktigen Ernst Birger Eriksson må — utan hinder därav, att framställning om ersättning icke blivit gjord inom den tid, som föreskrivits i 12 § av förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring — från bevaringsman-skapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för nämnda förordning kan anses berättigad.

Stockholm den 3 mars 1925.

På bankoutskottets vägnar:

BERNH. ERIKSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

av första kammaren: herrar *Vindahl, Johansson* i Friggeråker, *Dalberg, Berge, Andersson* i Hägelåkra, *Bondeson* och *Lindgren*; samt

av andra kammaren: herrar *Eriksson* i Grängesberg, *Bäcklund, Olsson* i Berg, *Lovén, Höglund, Johansson* i Edsbyn, *Laurin* och *Uddenberg* i Varberg.